

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 1:50 K | 1 óra 2 K
1 évre 18 K | 1 évre 24 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 298.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Gyermekrendőrség

Székesfehérváron.

Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök mint a fiatalok székesfehérvári felügyelő hatóságának elnöke, megkeresést intézett tegnap városi hatósághoz, amelyben rámutat arra, hogy a fiatalok és a gyermekeknek a büntető törvényekből való visszatartása, erkölcsi tisztaságuk biztosítása általában a bűncselekmények megelőzése céljából, valamint annak lehetővé tételéhez, hogy a gyermekvédelem terén működők a közrend, közbiztonság, közérdekek és a büntető törvényekbe ütköző cselekményeket elkövető vagy megkísérülő fiatalokkal szemben bárhol és bárhol fellépessenek, és hogy a környezetükben zűlésszerű és erkölcsi romlás veszélyének kitett fiatalok és gyermekek megmentése érdekében hallaszthatatlanul sürgős intézkedéseket megtenni jogosultak legyenek, továbbá annak biztosítása végett, hogy az ilyen esetekben fellépő egyének működésük teljesítésében a rendőri közegek részéről kellő támogatásban s eljárásukban megfelelő védelemben részesüljenek, a felügyelő hatóság a gyermekrendőrség szervezését s annak Székesfehérvár város területén leendő felállítását elődázhatatlanul szükségesnek találja.

Felkéri tehát a püspök a polgármestert, hogy a felügyelő hatóság tagjainak, a Székesfehérvári és Fejérmegyei Patronázs Egyesületi tagoknak, a lelkesek, iskolászók és a társaságok tagjainak, a gyermekvédelem terén működő minden egyéb állami és társadalmi intézmény tagjainak és a társadalomnak az ügy iránt érdeklődő legszélesebb érdekeinek a bevonásával: a gyermekrendőrség szervezése és annak mielőbbi felállítására érdekében a szükséges intézkedéseket tegye meg.

A felügyelő hatóság tagjai a szervezés és a létesítés kö-

rüli teendőkhöz teljes támogatással felajánlják és a szervezendő intézmény tényleges működése terén is a legmelegebb érdeklődéssel kívánják a nemes cél érdekében minden lehetőt megtenni.

Felkéri a püspök a polgármestert, hogy addig is, míg a gyermekrendőrség működését megkezdheti, kérje fel a rendőr-

főkapitányt és a csendőrküldési parancsnokságot, hogy a fiatalok hatóságának tagjai, amennyiben azok ily minőségüket tanúsító igazolvánnyal rendelkeznek, a fiatalok és gyermekek érdekében kifejtendő hivatalos működésük körében megfelelő rendőri illetve csendőri segítségben részesüljenek.

A színházról.

Az „Országos Színes Egyesület” érdekes írást küldött szerkesztőségünknek. Közérdeklődésre való tekintettel e levélből az alábbiakat idézzük:

„Néhány fényesen jól megismert fővárosi színházi vállalkozással kapcsolatban egy pár év előtt kelt számyra a veszedelmes ige: a színház üzlet! Veszedelmes mondjuk, mert ha az említett fővárosi színházakkal szemben volt is némi alapja e megállapításnak, legjobban azok kaptak rajta, a fővárosi sajtó messzehangzó szava nyomán, ahová ennek a hitnek soha eljutni nem lett volna szabad: a vidéki magyar városok! Azoknak a vidéki városoknak a vezetői és irányítói helykeredtek leghamarabb a színházakkal szemben rideg üzleti alapra, mely városokban 50—60 ezerből 120—130 ezerig lakó magyarságnak — a magyar polgárság zömének városi színháza, tehát közintézménye — az egyetlen számbavehető temploma a kulturának, leghatásosabb közvetítője a magyar irodalomnak zenének, és hirdetője a világot és így édes hazánkat is, új, szebb életre áttörő, modern, haladó eszméknek. Szent, fejlesztésre, és pártolásra méltó kincsei kell, hogy legyenek ezek a színházak a magyar vidéknek, alapozói, építői a jobb és szebb magyar jövőnek s ezekből a színházakból a magyar közélet minden igaz, felvilágosított munkásságának minden feladata magaslátán álló tényezőjének korbáccsal kellene inkább kiverni — na oda betokodni készül — és nem rákenyszeríteni a minden szűpét, nemest, igazat perhorreszkáló üzleti szellemet! Es fájdalom, nem így van! Legridegebben a magyar vidéki városokban hallatszik egyre hangosabban: a színház nem kulturintézmény a színház üzlet! Elfelejtik, hogy a városban állami pénzen fenntartott, nagy subventióval segített színháza van úgy a komoly zenének mint a drámának.

Ott lehetnek egyes könnyebb műfajoknak üzleti számításra alapított színházai, de a vidéki városok színházait rákenyszeríteni az egyedurizáló üzleti tevékenységre, könnyelműség s a vidéki színházakat megfosztani kulturális jellegükből egyenelmű az egész vidéki magyarság kulturális fejlődésének megbénításával, tönkretételével. Egy vidéki színház operát, drámát, tragédiát, színművet, operettet, népszínművet, vígjátékot, bohózatot egyformán kénytelen kultiválni, de kell is, hogy kultiváljon, s ép emiatt sokkal nagyobb személyzetet kell tartania, mint a fővárosi magánvállalkozásoknak, melyek közül nem egyben minden színész naponta foglalkoztatva és így gazdaságilag a vállalat részesei, teljesnek kimenekülve van. Ezzel szemben a változó műsorú vidéki színház arra kenyszeríteni, hogy a könnyebben betanulható, többet jövedelmező könnyű műfajokra alapítsa megilletését: ez vétek a jelen és jövővel szemben, megrontása a vidéki közönség izlésének, mert annak csak egy színháza lévén, nem változhat színházi igényeinek kielégítésénél, mint a fővárosi ember, kinek minden műfajú színháza, filharmonia, hangverseny stb. dus választékban áll rendelkezésére. Ezzel szemben mi történik? A vidéki városokban „a színház: üzlet” megállapításból levonják félig a konzekvenciát s minden eddigelé nem ismert terheket rónak a színházakra. Elvonják az eddig élvezett subventiókat, vagy természetbeni támogatásokat, u. m. fűtés vagy világítás, a színházakért bért követelnek, úgy, hogy az igazgatói pályázatokon nem az arravalóság, hanem a „ki ad többet érte?” kezd döntő szempont lenni és hogy ez hamarosan a színházak művészi zűlésszerű vezet, ezt bizonyítani nem kell. Mert ha még az anyagi boldogulásnak szabad kezét adnánk! De erről szó sincs! Követelnek teljes operaszemélyzetet, a magas drámára alkalmas társulatot, sok jó operett és drámai primadonnát, fővárosi kiállítását és minden jót, amit csak a színházról megkívánni lehet, ezzel szemben megállapítják

a helyarákat olyan alacsonyan, (?) hogy azért az árért. vidéken még moziba is alig mehetnének.

Látjuk és belátjuk a veszélyeket, a szomorú következményt, ahová az a rendszer vezet, látjuk, hogy a vidéki színészet nivója ez uton feltartóztatatlanul süllyed s nem sokára elveszti a lába alól egészen a talajt s nemzeti hivatásának, kulturális kötelességeinek legkisebb mérvben sem bír majd megfelelni. De nemcsak a vidéki színészre keserves ez a sors. Aggódo szemünkkel látjuk, hogy egy sokkal nagyobb, az egész nemzetet súlyosan érintő és fenyegető bajt is okoz ez az állapot.

Halljuk, olvassuk és látjuk is, hogy a színházaknak egészen új közönségük van és a fővárosban úgy mint a vidéken, erről az új közönségről divat lett valami leki-csinyló, lenéző hangon írni és beszélni.

Ha az ország sorsának, közszel. lemének irányítói: kormány, sajtó, írók, művészek, publicisták, irodalmi és szépművészeti egyesületek, színházak elismerték az új közönséggel szemben kulturális kötelességüket, irányító és nevelő feladatukat, akkor a szebb jövő jogos reményeire már alapjukban meginnognak, sőt örökre összeomlanak. Egy törelen humusz ez új közönség lelke, alkalmas arra, hogy bármi lehessen. De jó és rossz egyaránt. Attól függ, hogy a jövő, a kultúra munkásai hogy munkálják meg ezt a szűz talajt és mit vetnek bele. Ettől a munkától függ Magyarország jövője s ebben a munkában fontos nemzetet, nemzetellenítő hivatás vár a vidéki színészetre...

Tegyük lehetővé, hogy ezt az új közönséget jó, irodalmi, klasszikus művekkel, jó előadásokkal a szépre és jóra fogékonyak neveljük, hogy szórakoztatva beolpjuk szívébe a szebbnek és a nemesebbnek szeretetét, hogy izlését, az irodalom és zene legjobb termékeivel fejlessük és hozzájáruljunk mi is egy tisztultabb, az élet nemesebb fel fogását valló közszellem megeremtéséhez. Levegőt kér a vidéki színészet fejlődési lehetőségét, hogy az új Magyarország vidéki színésze a lehető büszkeséggel „A vidéki színészek” címet, hogy vidéki színészek lenni ne legyen egy megalázó orvos, hanem amint a jó bíró, jó orvos, jó tanár, vidéken is egyenrangú érték a fővárosiakkal szemben, vagy azok mellett: éppen úgy a jó színész és jó színészet vidéken is művészet és művészet lehessen!”

Ehhez a levelhez nekünk kevés megjegyezni valónk van, mert a benne előadott panasz városunkra nem vonatkozhatik. Hiszen a színi évad a társulatnak még soha sem jövedelmezett oly sokat, mint az

idén, mikor állandóan telt háznak játszóztak, pedig majdnem kétszeresre emeli helydrakát fizetett a közönség.

Biztos értesülésünk van arról, hogy az idén színházunknál egy kardalomsnak annyi jövedelme volt, mint a városi főlevéltárnoknak, vagy a körgyámnak. Az elsőrendű színészeinknek több fizetés jutott, mint a törvényszéki elnököknek, vagy a polgármesternek. Elismerjük, hogy dolgoztak is érte, de munkájuk értékesebb lett volna, ha valószínű műveket, kulturdarabokat adtak volna a 110 operette és 49 prózai mű között. Nagy hiba volt az, hogy a társulatnak nem volt kellő számú művésze. Nem volt jellemző színész, hiányzott a drámai hősnő, ezért magas drámát egyből és klasszikus művet nem is adhattak elő.

Legyen gondja a Színházi Bizottságnak arra, hogy a város oly színi igazgatóval szerződjék, akinek kellő számú művészi tudása van.

Ezért is volt kétszeresen jogos a lapunkban többször kifejtett kívánságunk, hogy a színházat tekintsék a kultúra templomának, melybe csak művészetnek van helye. Sajnos, a magasabb művészet a színházunkban most lefolyó idény alatt ritka vendégként szerepelt. Tullengett a selejtes operett, klasszikus művet egyáltalán nem hoztak színre. Azt pedig mindenkinek el kell ismernie, hogy a „Tanitónő”, „Lyon Lea” (féle darabokkal és nivótlan operettekkel nem lehet a színház „új közönségét” nevelni.

A színház kulturintézmény voltát a Színházi Bizottság is köteles szorgalmazni. Szerződtesseken olyan társulatot, melynek nivós színművészek a tagjai. Hatálmában áll a Színházi Bizottságnak presszionálni a direktort, hogy több jó színészt szerződjessen; ha pedig a direktor

nem teljesíti a jogos kívánatot, akkor tessék a direktornak a Tanácsnál felmondani. Sürgesse a Színházi Bizottság az irodalmi értékű és klasszikus művek előadását. Hiszen ezek volnának a Színházi bizottság kötelességei.

Amíg a színházunkban nivósabb művek színre nem kerülnek, addig mi is kénytelenek vagyunk azt

vallani felőle, hogy a mi színházunk nem kulturintézmény, hanem üzlet. A kulturatívó fokmérőjét nem a ház aszfoltlása, hanem a színművek belső értéke és az előadás minősége határozza meg. Ez utóbbiak nélkül a színházta mondott minden „kultur”-jelző mérő humbug és a kritikátlan közönség ámitása. —fős.

illetékes honvédekigazgató parancsnoksághoz kell benyújtani mely az iratokat a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel.

Gyűlés a gyermek-kórház ügyében.

Megirtuk, hogy a Fejérmegyei és Székesfehérvár városi önkormányzó Egyesület a világháború okozta nagy anyagi megfogyatkozás mielőbbi pótlása végett a vármegye és város-minél több gyermekét akarja az életnek megmenteni, s e célból a vármegye székhelyére gyermek-kórházat óhajt emelni. Erre a célra gróf Esterházi Miklós Móricz 50,000 koronát, gróf Zichy Rafael ugyancsak 50,000 koronát ajánlottak fel.

A Csecsemővédő Egyesület Végrehajtó Bizottsága szombaton d. e. 11 órakor a főispánnal hivatalban gróf Zichy Rafael elnöklettel alatt ülést tartott. Zichy gróf megnyitotta beszédében kifejtette, hogy a gyermek-kórház megépítését mielőbb, még most tavaszkor meg kell kezdeni.

Varga Elemér főmérnök részletesen ismertette az építési módokat. Gróf Károlyi József főispán hozzájárulását kiíratgolta, hogy embe honmentő akciót legelkeesebben felkarolja. Szűts Gedeon dr. főügyész az indítványokhoz tett kiegészítő észrevételeket. A végrehajtó bizottság tagjai kimondták, hogy a gyermek-kórház tervének elkészítésével és az építés vezetésével Hübner Jenőt bízzák meg. Az építés házilag fog történni.

Érthető, hogy a gyermek-kórház felépítése költségteljes az eddig felajánlott adományokból fedezni nem lehet, ezért e hi

Népfelkelők csapatválasztási joga.

A honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel egyetértően körrendeletet adott ki az eddig felmentve volt, de a felmentésük megszüntetését követően jelenleg esetről-esetre bevonulandó, katonai kiképzésben még nem részesült egy évi önkéntes karpaszmány vizsgálásra jogosult népfelkelésre kötelezettek csapatválasztási joga tekintetében. A körrendelet szerint ezek a népfelkelők, felvételi engedélyük, alapján csak a bevonulási időpontjukat megelőző napig léphetnek be önként az illető csapatokhoz, tekintet nélkül arra, hogy mint a népfelkelők a közös hadsereghez, vagy a honvédséghez osztoztak-e be.

Azoknak a folyamodóknak, akik a kiegészítésileg illetékes cs. és kir. gyalog (tiroli vadász) ezredhez óhajtanak önként belépni, külön engedélyre nincs szükségük.

Akik nem a kiegészítésileg illetékes cs. és kir. gyalog (tiroli vadász) ezredhez óhajtanak önként belépni, az illető pöstelek parancsnokaitól nyerhetnek felvételi engedélyt.

A budapesti és a bécsi cs. és kir. katonai parancsnokságok felhatalmaztatták, hogy a rendelkezésükre bocsátott és eddig még bevonulási engedélyre helye

ket azok részére, akik a védőtörvény 19. §-ának 4. illetve 6. pontja alapján mint egyévi önkéntesek vagy mint egyévi önkéntesek karpaszmány-önkéntesek a háború tartamára óhajtanak belépni és a jelen rendelet 1. bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelnek, adományozhatják. Ez a rendelkezés egyelőre az 1918. évi június hó 30-ig érvényes. Az olyan ifjak felvételi engedélyéről, akik mint népfelkelők a m. kir. honvédséghez osztoztak be, az illető honvédekigazgató parancsnokságok értesítendők.

A honvédegyelgősághoz való önkéntes belépéshez (akár egy évi önkéntes karpaszmány hadiönkéntes minőségben) az illető pótzászlóalj parancsnokságának a felvételi engedélyre szükséges, ilyen egyének közül pótzászlóaljként is vehető fel. Azoknak azonban, akik népfelkelő bemutatón szemlén a honvédséghez nyerték a beosztásukat és az illetőségüknek megfelelő honvép gyalogezredbe óhajtanak önként belépni, külön felvételi engedélyre nincs szükségük.

A honvédelovassághoz és a honvédfüzérséghez való önkéntes belépésre vonatkozólag a felvételi iránti folyamodványokat szabályszerűen felfogadva az

Lakodalom csodarabbiéknál.

Négy száz galíciai kedves vendég.

Megvartuk, amíg lejajlott ez a botrányos lakni, megfigyeltük az ország sajtójának magatartását az ügyben. Megállapíthatjuk, hogy a zsidó sajtó nem sietett a jogos felháborodást kifejezni, — de ezen nem csodálkozunk. Mi azonban; a kenyérjegyes, ehöz közönség számára irunk e lakzról, annál is inkább, mert ezzel is jól lehet lakni...

Háromhete G. H. táblai tanácselnök ur panassos levelét olvastuk egyik lapban. A derék elnök ur azon kesereg, hogy a mármároscsigeti rabbi lányának a lakodalma — melyre százával ölték le a baromfiakat és a bárányokat — feloldta az ő családi békéjét, mert összeveszett a fiával, mivel ez, a rabbilány bőséges lakodalma való hivatkozással: nem akarta megenni a maradék kelkáposztafőzelékből és krumpliból álló vacsorát.

De hagyjuk most a maradék „csuszajst” és térjünk át a csodarabbiékhöz.

Igaz, hogy a magyar hadjankorban az Eszterházy hercegisaszonnyok és arisztokrata hölgyek mennyekzői töltöttek ily országos érdeklődés mellett és nemzeti jelentőségű ünnepégek fényes

keretei közt, — de hát változnak az idők...

Tudnivaló, hogy Hager Israel wiesnizti csodarabbi Galiciából Nagyváradra menekült s ott egy emeletes házat kibérelt egészen. Mert az is tudnivaló, hogy a csodarabbi a fiával, leányával, vejeivel és menyével és unokáival együtt hatvannál több tagból álló családot alkotnak. A csodarabbi úgy megkedvelte a magyar vendégszeretetet, hogy nem akar visszamenni a már rég felzabált Wieszni-be, hol „hatatmas birtoka és oross stíben épült háromemeletes kastélya van, — miként a „Déli Hirnap” írta. És a lánya Deborah? A „Déli Hirnap” szerint: Deborah igen szép, molett termétt, aki csak nemrég vált el első férjétől, egy mármarosmegyei rabbitól; most a lambergi legnagyobb bank főnöke vette feleségül.

Egyik vidéki lap tulajdonos faji büszséggel így lelkendezett: „együtt volt a család, a késő délutáni órákban, amikor már tömör, nehéz ezüst karosgyertyatartókban égett gyertyák sárga fénye tette ragyogóvá a szobát. Lent az utcán ezalatt egyre nőtt a tömeg. A Torna-utcai ház udvarát, lépcsőjét ellepték a vendégek, a wiesnizti tudós főrabbi

hívei, akik közül a nők a gyönyörűséges mennyasszony körüli foglalatok voltak. Ha ezt a fényes esküvőt Bukovinában tartják meg, akkor a késő órákban zajlott volna le, mert a ritus szerint, elvált asszonynak nem szabad nappal esküdni. A wiesnizti főrabbi azonban számolt a helyi szokásokkal és így amikor besötétedett, eszi hat órák megindult a nászmenet és erre megmozdult az utca, melynek hömpölygő áradatával alig tudtak megbirkózni a kivezényelt díszruhás rendőrök. Anászmenetet élőkön Hager Israel, főrabbiával, a papság oylította meg, aztán következett a vendégek nagy sokasága. Mindenki, aki csak tehette, igyekezett szerét ejteni hogy a boldog vőlegénynek csak a ruhája szegélyét érthesse, mert ez szerencsét hoz. Pár perc múlva, újból mozgás támadt az utca tömegében. Ismét felillant két fátyla fénye és két oldalt, mirtuszvirágos lányoktól vezetve: feltant a szépséges mennyasszony t Hager Deborah. Talpig fehér ruhában, nyakán vagonított éró három sor keleti gyöngyvel. Az arcát fedő selymekendőt fején tündökölő diadém fogta össze. Amikor aztán a mennyasszony kisérétével szintén a Torna-utca 1 ss. ház terebélyes udvarára ért és a Hager Deborah is elfoglalta helyét az imponáns fehér batdacin alatt, meghezdódott: a szer-

tartás, amelynél a gyűrűváltás szertartását maga az öröm apr-Hager Israel végezte.

A szertartás után, amelyen a messi távolból egybe gyűlt vendégek között volt papok csodásan szép, keleti motívumú egyházi dalokat énekeltek, az új pár és a vendégek átvonultak a zárdai utcai Népkonyhába, mely erre az alkalomra gyertyafényében szőtt és ünnepi dísz öltözött. Négy száz terített volt a nászalkoma, de még nem ért véget az esküvői ünnepség, amely Hager Israel vendégszerető házával egy hétig tartó lakomákkal fejeződik csak be.

A „Nagyvárad” írta meg minap nagy melegséggel: „Erre az alkalomra Galícia, Bukovina és Máramarosból négy száz vendég érkezett már eddig Nagyváradra, hogy részt vegyenek azon az esküvőn, amilyenhez fogható még nem zajlott le Nagyváradon...”. Írta a „Nagyvárad”. Megirta még, hogy „a vacsora céljaira a Zárda utcai néphonyha helyiségeit bérelték ki, ahol szegény és gazdag egyaránt szivesen látott vendég lesz. A meghívott vendégek sorában, akik ott lesznek a wiesnizti csodarabbi leányának nászalkomáján, ott szerepelnek Ember Géza főispán, Rimler Károly polgármester, Lulács Odón helyettes polgármester és Garó Árpád rendőrfőkapitány.”

zafias és emberbaráti intésemény felállításához a vármegyének áldozatkész jóindulata is szükséges.

Megemlítjük, hogy legutóbb a gyermekközház cöljaira: Kurl István 10000 kor., dr. Szűlis Gedeon főügyész és neje 2000 kor., Diebolla György 1000 koronát adományoztak. Legyen e példának számos követője.

HÍRMEGY

— Katonai előléptetések Antal Aladár, Szabó Béla, Geröfy Zoltán Heidecker Pál 69. gy. e. bel. tart. hadnagyok főhadnagyká léptek elő.

— Személyi hír. Nagyalácsornyai Barcza László a Fejérmegyei takarékpénztár új ügyvezető igazgatója ma délelőtt elfoglalta hivatalát.

— Közlegényből alezredes. A királyi Rusa Viktor örnagyot alezredessé nevezte ki. Rusa Viktor neve az oroszok kárpáti betörése óta közismert. Rusa Viktor hivatásos tiszt volt, de a háború első napjaiban közlegényként vonult be. Kiváló szolgálatáért egyik rangemelés és kitüntetés a másikat érte. Az oroszok betörésekor portyázó különítményt szervezett, a melyet az ellenség kitakarodása után fősorozattal és Rusa Vikort a 32. honvéd gyalogezredhez osztották be.

— Tanítók figyelmébe. A kir. tanfelügyelőség a községi és felekezeti tanítók államségélynyújtás a felévi látamozás után nem küldi ezentúl egyenkint vissza hanem hétről-hétre csoportonként az illetékes kir. adóhivatalhoz teszi át.

— A hadiképtelítést befejezést nyert S Nagy Endre festőművész a jövedelemből 217 K 20 fillért adományozott a Trádeszélyzőnek.

vendez egybékát az eseménynek a „Priss Ujság” is, mely azt írja, hogy ehhez a fényes, ritka” s. külvözhöz fogható „eddig még nem volt Magyarországon.”

No hát most már boldog a magyar. Lát, hatolt — a kit érdekel — egy igazi fényes esküvőt, négy száz galiciától környező. Ezek adták meg a ritka fényt. Essék le az állunk az ámulástól és a wisnizi csodarabbitól tanuljuk meg, hogyan lehet kellő fényt kifejteni s hogyan illik lakmározni a háborús inség közepette, éhez és lerogyolt magyarok közepette. Ugy kell nekünk!

Ezek után a „Tiszántul” című lapársunkkal egyetértve mi is azt kérdezzük: Mit keresnek még ma is Nagyváradon Hager Izrael és az ő rajongó hivei? A belügyminiszter régen elrendelte, hogy a galiciák és bukovinai menekültek menjenek haza. Hogy van az mégis, hogy a csodarabbi ma is itt van rajongó hiveivel együtt, sőt négy százával vonzza ide más rajongó hiveit is Galiciából és Bukovinából? És csakugyan lehetséges volna, hogy a város vezetősége engedí nevé ott szerepeltetni a csodarabbi leánya nászalkomájának vendégei között, ahelyett, hogy eltávolításuk iránt intézkednek?

A németek Narva mellett beásták magukat.

Az oroszok a hadműveleteket beszüntették, kivéve a repülő tevékenységét — Pétervárt kiirtése tovább tart. — A maximalista kormány Moszkvába költözik. — A finn-német béke már helyreállott.

Az oroszok készülődnek a japánok ellen. Genf, március 8. Itteni lapok jelentései szerint az oroszok készülődése a japán invázió ellen már megkezdődtek.

Oroszország és Ukrajna háborúja véget ért. A svájci határról jelentik: Pétervári közlés szerint a népbiztosok nyilvánosságra hozták, hogy a szovjet kormány és Ukrajna csapatai között véget ért az ellenségeskedések.

— Hősi halál. Hideg György m. kir. 32. honvédgyalogezredbeli köztiszt, kucsói lakos, a barctéren szerzett balesete következtében elhunyt. Temetése március 16. d. u. fél 3 órakor lesz a csapatkórház halottas házából.

— Emlékeztető. A Zenekedvelők-Egyesülete vasárnap (10-iki) jubiláris hangversenye iránt oly nagy érdeklődést mutat városunk közönsége, hogy jegyek igazán már csak korlátozott számban vannak. Krausz Verona dohányszédesében. A hangverseny, mely a vármegyeház dísztermében lesz megtartva, d. u. 6 órakor kezdődik. Közreműködői a budapesti m. kir. opera társulat és városi zeneéletünk kitűnőségeinek sorából kerülnek ki.

— Meghívó. Fejérmegyei és Székesfehérvári városi Múzeum Egyesület márc. 17-én (vasárnap) d. e. fél 12 órakor a Vörösmarty Kőr helyiségében tartja évi rendes közgyűlést. Tárgyszorok: 1. Elnöki megnyitót. 2. Tükri jelentés. 3. Múzeumigazgató jelentése. 4. Mult évi zárósámadás. 5. Számvizsgáló bizottság jelentése. 6. Költségeloiránya. 7. Indítványok. 8. Kisorsolt választmányi tagok helyének betöltése. Az elnökség.

Háboru van. Kimért és leszállított és mindig lejebb szállított lisztadagokat kapunk, amelyből a csodarabbi rajongó hivei 3 kilós postacsomagokban egész tömegeket küldtek el innen a hitsorsosoknak jó árért s ez nem elég, most ismét 400 érkezik s napokig vendégeskedhetik szegény és gazdag. Lesz miből. Erre való a mi lisztadagunk, ami a leszállítás után megmaradt? Mi megvakulhatunk a sötétségben, mert nem vehetünk gyertyát, csodarabbiék gyertyafényárba usztatják a vacsorájuk termét.

Miért van az, hogy a wisnizi csodarabbi még most se ment vissza wisnizt, fényes kastélyába, s a kastély rózsálgetei most is árván vannak s az erőteljes öreg fopap messzelőt szemei — ahogy a „Nagyvárad” mondja — ma is innen néznek Wisniz felé?

A csodarabbság a megrestesült babona, a kulturátlanság, amely csak a zsidóság legművelelenebb elemei között virálhat. Ettől az slaktól meg kell menteni végre Nagyváradot. El kell távolítani a csodarabbit s ennek örülni fog nemcsak az egész keresztény Nagyvárad, hanem zsidó polgártársaink is.

Mi nem vettünk részt a csodarabbi pazar ingyera vacsorán, megis jólaktunk velük, ezért

— Termeljünk olajosmagvakat. A magyar királyi miniszterelnöknek 764/1918. M.E. számú rendeleete az olajosmagvak árát nagy mértékben felemelte. A vetőmagot a termelés idején érvényben levő maximális áron alul kapja a gazdaközönség. Az 1918 évi termésű lenmag és napraforgómag maximális ára 150 korona, az 1918. évi termésű mák maximális ára 350 korona. A Magyar Olaj és Zsiripari Központ Rt. mindazoknak, akik vele a termelésre nézve szerződési kötelek, termésükért a fenti maximális árakat és a termelt pogácsa felének visszaadását biztosítja. Bővebb felvilágosítást Fejérmegyében a Magyar Olaj és Zsiripari Központ Rt. bizományosa a Fejérmegyei és székesfehérvári kigazdák értékesítő és fogyasztási szövetkezete ad meg.

— Adomány. Öv. Hellesteiner Mihályné urnó a Felsővárosi templom és Jézus Szíve templom céljaira 500 koronát volt kegyes ajándékozni. A jó isten áldja meg érte!

— Klmutatás. A székesfehérvári tudósbajosokat gondozó intézet február hó folyamán felvett három helybéli családot 13 taggal, így a gondozottak száma 84 helybéli családdal 308 taggal. A hó folyamán

nyíltan megírhatjuk róluk a véleményünket. Megnyugvással értesülünk, hogy a hirdalokban megnevezett magyar közjogi hatóságok személyei nem jelentek meg a bukovinai ősi szokás szerint rendezett lakodalmon, melyre meghívott kaptak, résztvették csak sürgönyileg fejezték ki. Kár volt ugyan felesleges táviratokkal tudomás venniük Debora lakzjáról.

Találónan írta elítelő cikkében az antiszemitizmussal nem vádolható „Ut Nemzedék” legújabb számában: „Az antant pedig megpukkadhat dühében. Amíg a rabbiaknak ilyen jól megy, addig bennünket nem lehet kiéheztetni.”

Mi azonban inkább az „Alkotmány” véleményét valljuk: „semmi körülmények között sem lehet eltérni, hogy a konjunktura által ideszalasztott söpredék, egy egész várost inzultálva rendezzen lakomákat. Nagyváradon söpörni kell. Elsősorban kell kisöpörni a „szegény menekülteket” akiknek már szabad az út haza, vissza Galiciába! Még csak azt: miért nem ír erről a felháborító botrányról a „Népszava”, miért nem halatja most dörgedelmeit a népnomorság okosíró? Miért nem? Mert a „Népszavát” zsidók irányítják és zsidók írják.

az intézet kiszolgáltatót 1554 liter tejet, 54 kgr. kenyérliszlet, 1 kgr. borost, lakbérésegyre 1208 K 32 fillért, hőmérőkért 448 K 22 fillért, összesen 1651 K 54 fillértértében.

— Józsviv emberekhez. Egy tejseer szegény, munkaképtelen beteg iparos munkás. kilenc a felesége is beteg és kilenc tagu családdal bir, a nagy nélkülözések közt kénytelen a józsviv emberek segítségét kérni. Az adományokat továbbítja lapunk kiadóhivatala.

— Somogyi baka, mint — doni korák. Egyik laptársunktól vessezzük át az alábbi kis történetet: A nyugati pályaudvarról éppen indulni készülődött az egyik jól megrakott villamos, mikor az utolsó pillanatban felkapaszkodók rá egy hatalmas orál doni korák. Nem szólt egy szót sem, csak a könyökével besétit, de ezzel aztán annál érthetőbben. Csinált is ott magának rögtön helyet: és behűdött az egyik sarokba. Egykettőt pöndűritett szép fekete bajusán, megigasztotta emeletes báránybőr kucsmáját és érdeklődéssel kezdte szemlélni utitársait. Ez az érdeklődés kölcsönös volt, de a kocsi utasainak részéről nem a legloka-róbb. Egy öreg ur adott hangot az elégedetlenségnek:

— Mégsem járja, hogy a mi fiaink a muszkák országában csak ugy bitangjára vannak hagyva, itt meg a muszka foglyok villamoson járnak. Igasság ez?

As utasok nagy többsége helye, selve bólogatott, de nem sokáig mert megkérőlt a doni korák ékes magyar nyelven:

— Ne tessék haragudni! Én somogyi fiu vagyok, megszöktem az orosz fogságból és most Ipar-kodok ki ebből a nagy városból, hogy hazajuthassak.

Nos, ekkor már igazán nem is haragudott senki, hanem az egyik utas ötletere kinyitlta a pénztárcát és néhány perc alatt 40 koronagyalt össze a „doni koráknak.”

— Adomány. K. L. a szegény család részére 5 koronát adott.

— Elveszett egy táca, melyben katonai iratok és fényképek voltak. A megtalálót kéri, hogy a tárcát kiadóhivatalunkba hozza be, a tárcában levő pénzt megtarthatja.

AZ „ADRIA” gőzmosoda ing, gallér és készelőt 10 nap alatt tisztít. Lakatos-utca 1.

Burgonyakimérés

a városi boltban kerületenkint történi:

Hétfő	márc. 11.	Vizváros
Kedd	12.	Patotaváros
Szerda	13.	Tóváros
Csütörtök	14.	Felsőváros
Péntek	15.	Bélváros
Szombat	16.	elmaradtak

Burgonya személyenkint 6 kilogramm. 1 kg. 50 fillér.

Közérlelmzés.

Hatósági hirdetmény.

Petroleum hiányra való tekintettel az Olaj és Zsiripari Központ gyertya mécesst bocsájított rendelkezésünkre, mely különösen istálló világításra alkalmas. A mécesst a városi boltban árusítjuk.

Közérlelmzés! Igyszatly

— Szeplo, májfoltt porszemés arclisztatlanság apóladára biztos határon szer a „Korona tojkrém” (ezelőtt Crème de Laktine), mely párszori használat után az arcbőrösönysimává és hófehérré teszi. Egy kis tégely 150 K. Nagytégely 3 K. Kapható Szász Róbert gyógyszerüzében.

Színház.

Heti színházi műsor:
 Vasárnap: d. u. Szilambal rózsája. este: Mágna's Miska.
 Hétfőn: Névtelen asszony.
 Kedden: Bőregér.

Mozi.

Az Uránia igazgatósága közli:
Fedák Sári. Az Urániában szombaton és vasárnap a „Három hét szerelmé” című Fedák film kerül bemutatásra. Ez a film annyira megnyerte a közönség tetszését, hogy az általános óhajnak engedve ismét repitásra kellett venni. A jövő héten az Uránia szenzációs hete lesz. Hétfőn „Radimirov Katalin,” szerdán, estőtörökön Magda Sonjával a „Nincsen éji szállás.” Pénteken az „Embergyűlölő,” szombaton és vasárnap az „Obstitos” kerül színpadra. Az előadások köznapokon fél 7 és fél 9 órákor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

Az Apolló igazgatósága közli:
A „Piros bugyelláris” sikere. Mint előre látható volt, az Apollóban pénteken bemutatott „Piros bugyelláris” nagy tetszésben részesült. A közönség a legszebb elismerés hangján nyilatkozott a közkedvelt népszínmű minden részletében sikerült megfilmesítésén, mely tökéletes illúziót kell a nézőben. A pompás film még szombaton és vasárnap is látható.

Stuart Webbs kalandja. Hétfőn és kedden az Apolló színház „Az izgalmas éjszakája” címen szenzációs detektív drámát mutat be, melyben páratlanul finoman bagozott bonyodalmakon keresztül deríti ki Stuart Webbs, a híres gentleman detektív egy régi rejtélyes bűntény részleteit. A rendkívül érdekes dráma, mely Stuart Webbs saját szerelmét tárgyalja megnyerő vonásokban, nagy siker: aratot mindenütt. Előadások fél 7 és fél 9 órákor. Rendes helyárak.

Árverési hirdetés.

Néhai id. Szenzenstein János hagyatékához tartozó Mantz János u. 16 számú ház, mely a székesfehérvári 527 sz. betétben A + 1—2 és 5 sorszám alatt van felvéve, továbbá ugyanezen betétben I. 1—2 sorszám alatt felvett 630 □ öles öreghegyi szőlő a rajta épült 888 számú présházzal és ugyanezen betétben + 2 sorsz. alatt felvett lakház nélküli 574 □ öles öreghegyi szőlő 1918 évi március hó 17-én d. e. 10 órákor iródban (Szógyény ház I. emelet) önkéntes árverésen el fog adatni.
Dr. Kisteleki Károly
 ügyvéd.

A szőlősgazdák figyelmébe!

Felhívjuk a szőlősgazdákat, hogy törkölyüket, székesfehérvári szeszfőzőnkbe lehetőleg minél előbb hordják be, mert kénytelenek leszünk a borsseprű lepárlását elkezdni, azáltal pedig egyidőben törkölyt kifőznünk nem lehet.

Tagjainkat pedig arra kérjük, hogy már kifőzött törkölyük után nekik járó palinkát legkésőbb a beszállástól számított két hónapon belül vigyék el, mert hordó hiánya miatt nem vállalkozhatunk annak további őrzésére.

Egyben sziveskedjenek ugyanekkor azt is bejelenteni, hogy a kistelt mennyiségben felül mennyire volna még szükségük?

A Székesfehérvári Központi Szeszfőző Szövetkezet.

Köhögés ellen kútfőben bevált háziszser a Störk-paszulla. Egy doboz ára 150 korona. Kapható: Szűts Róbert király téri gyógyszerüzében.

Ingatlanok magán árverése.

A jelzálog-joggal érdekelt „Székesfehérvári egyházmegyei kegyesalapítványok pénztára” nevében, de a telek-nyelvi tulajdonosok felkérése és megbízása alapján ezennel közhírré teszem, hogy az alábbi ingatlanok fognak a Székesfehérvári egyházmegyei kegyesalapítványok pénztárának helyiségében (Petőfi-u. 1.) a megjelölt napon és órában nyilvános magán árverés alá bocsájtani — és pedig:
 1. A székesfehérvári 6360 és 1744 sz. betétekben bevezett Kálmán György és neje Pallag Anna tulajdonát képező és egy birtoktestből álló Seelyem-utca Sziget 1. sz. alatt fekvő lakház és udvar, 1918. évi március hó 25-én d. e. 9 órákor.
 2. A székesfehérvári 3786 sz. betétben bevezett Hara István és neje Rózsa Gizella tulajdonát képező Budai-ut 102. sz. alatt a kaszárnyák átellené fekvő lakház udvar és kert 1918. évi március hó 25. napján d. e. 10 órákor.

Az árverés, illetve adásvévisi jogügyi feltételei alulírottakkal meg tudhatók, megjegyezvén, hogy az elárverezendő ingatlanok mindegyikére 5000—5000 kor. bánatpénzül letendő illetve befizetendő lesz.

Kelt Székesfehérvárott, 1918. évi március hó 4-én.

Dr. Szabady József,
 kegyesalapítványi ügyész.

A kiskertesek figyelmébe.

Mint hogy a jövő hét folyamán meg akarjuk kezdeni a kiskertek kiosztását; feltétlenül tudnunk kell hogy kik óhajtanak a szövetségbe belépni.

Felhívjuk az érdekelteket, tehát azokat is, akiknek tavaly már volt kiskertük, hogy sürgősen jelentkezzenek; mert egyébként a most már hat esztendőre szülő bérletből kénytelenek leszünk őket kihagyni.

Székesfehérvári Hitel-szövetkezet Igazgatósága.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől
 2892/1919. szám.

FIGYELMEZTETÉS.

Ezennel figyelmeztetem a helybeli munkaadókat és mezőgazdasági munkásokat, hogy a napszámások részére törvényesen megállapított munkaidő napkeltétől napnyugtáig tart. Minden munkaadónak és munkásnak hazafias kötelessége odahatni, hogy a rendelkezésére álló kézi és fogatoserő közérdekéből minél teljesebben kihasználtságok, tehát a munkaidő betartassék.
 Székesfehérvár, 1918. március hó 7-én.

Dr. Saára Gyula s. k.
 polgármester.

APROHÍRGETESEK

Ruhafesték, minden színben, kipróbált jó minőségű csomagja 50 fillér. Kereskedőknek 300 csomag K 94— frankó utánvétellel szállít Friedmann Hermann, Szatmár, Deák tér 68.

Rozsszalma és takarmányrépa eladó. Széchenyi utca 123.

Finom félépítő 38 as eladó. Horog utca 1.

Két finom kézimunka fehér nemű eladó. Zrínyi utca 5. sz. Burtelep.

Egy darab friss trágyázott, két darab 2 éves trágyázott—buzaföld zöldségnek, akár burgonyának és kukorica alá is közel a városhoz bérbeadó. Felső királysor 20.

Beteg tolókosci Zita királyné u. 10. szám alatt eladó.

Egy a napokban leelőben téhen eladó, Tanyasor 1. sz. alatt.

Szenátér 3. sz. ház szabadkézből eladó. Tudakozni lehet Csorda-utca 2. sz.

Losonczit István férfi szabá el-fogad fordítást, javítást és tisztítást. Palotai utca 45.

Takarmányrépa eladó. Sár u. 31. sz. alatt.

Egy két üléses gyermekkosci Zita királyné utca 30. szám alatt eladó.

Több kéve kukoricaszár eladó. Felsőkirálysor 9. sz. a.

Tanócsok villanysereléshez felvételnek a villámstelepen.

Az Adria gőz mosodába bejáró leányok felvételnek. Lakatos-utca 1.

Ingatlan magán árverése.

A Nagyságos. és Főtisztelendő Székesfehérvári Káptalan megbízásából ezennel tudomására hozom az érdeklődőknek, hogy a Káptalan felügyelete alatt álló Hoffmann Istvánné-féle alapítványi egy emeletés lakház, mely a székesfehérvári 103. sz. betétben A. I. 3. sor 218. hrsz. alatt van bevezetve és az Iskola, illetve jelenleg Ybl Miklós-u. 3. sz. a. felsziki, 1918. évi március hó 25. napján d. e. 11 órákor a Székesfehérvári egyházmegyei kegyesalapítványok pénztárának helyiségében (Petőfi-utca 1. sz.) magán árverés útján eladni fog.

Az árverési és eladási feltételek alulírottakkal betekinthezők, megjegyezvén, hogy az árverés megkezdése előtt bánatpénzül 10000 k. lesz értékpapirokban vagy készpénzben letendő illetve befizetendő. Kelt Székesfehérvárott, 1918. évi március hó 4-én.

Dr. Szabady József,
 kegyesalapítványi ügyész.

Uránia-színház

Hétfőn és kedden,
 március 11 és 12-én:
„Radimirov Katalin.”
 Orosz életkép 4 felv.
 Főszereplő: GÖTH ANNIE.
Remek kiegészítő műsor
 Rendes helyárak.
 Előadások fél 7 és fél 9 órákor.

Apolló-színház.

Hétfőn és kedden,
 március 11 és 12-én:
STUART-WEBBS
 :: III. filmsláger. ::
Az izgalmas éjszakája
 Detektív dráma 4 felv.
Pompás kiegészítő műsor.
 Előadások fél 7 és fél 9 órákor.
 Rendes helyárak.

A szerkesztővel személyesen a lapra vonatkozó, vagy közérdekű ügyben hétköznapokon délután 4 től 5 óráig lehet tárgyalni. A szerkesztő ideiglenes lakása: Jókai-utca 1. földszint jobbra.
 Kiadóhivatali ügyek mindenkor elintézhetők úgy a kiadóhivatalban, mint a nyomdában.
 A Feljérmegyei Napló telefonszáma: Szerkesztőség és kiadóhivatal 2-08. Nyomda 2-08. Megjelenik vasárnap és ünnepnap kivételével mindennap este 8 órákor.